

LETO X.

ZVEZEK 5.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1910.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina V. zvezka:

	Stran		Stran
Mladinska izobrazba:		Dekliški vrtec:	
Namen vzgoje	65	Lažnjivost — pekoča kopriva	76
Pred 100 leti	66	Zastopnost	77
Hrepenenje	68	Govorniške vaje:	
Zabava:		Bližnja priprava za govor	78
Prava sreča. (Dalje)	68	Obrambno delo slovenskih mladenk	79
Kaj je novega po svetu?	75	Društveni glasnik:	
Orli:		Blače ob Zili	79
Orli na delo!	75	Središče	80
Zveza Orlov	76	Hoče	80
		Slivnica pri Celju	80
		Sv. Peter pri Mariboru	80
		Pismo v Švico	80

Listnica uredništva.

Višavski: Hvala lepa za prijazno pismo in »Častitko« »N. D.« A za prvo številko je prišla prepozno, sedaj pa je novo leto minolo. Čakajmo torej ž njo. drugega novega leta!

Ostanite nam zvesti! Pozdrav! — Mnogo dopisov nam je prišlo žalibog prepozno, pridejo prihodnjič na vrsto.

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrt leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor.

Deset lepih razglednic za god

pošilja za 80 vinarjev, ki jih
lahko plačate s poštними znamkami

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru Kor. cest. 5.

===== Knjižice : =====

Marija naj živi!

Društvo Mariji v zadoščenje

se dobivajo vezane po 40 h s poštnino pri „Glasnikovem“ uredništvu
na Črni gori pri Ptuj.

Mladinska izobrazba.

Namen vzgoje.

Mladenci in mladenke imajo glede vzgoje dvojno nalogo: vzgojiti same sebe, pa tudi učiti, vaditi se vzgajati deco.

V tem pogledu imamo pred vsem vedeti: Kaj je namen vzgoje? Kakšen ali kaj naj človek postane vsled vzgoje? Odgovor: Dober značaj.

Kaj je dober značaj ali kakšen je človek dobrega značaja, bi se dalo razjasniti na en ali drug način. Mi bomo to storili na način, ki je najpreprostejši, da bo nas lahko umel vsak. Dobrega značaja je oni človek, ki iz svojega nagiba, torej ne vsled pritiska drugih ljudi ali zunanjih razmer, vselej in povsod izpolnjuje svoje dolžnosti na vse strani. Zadnji del tega stavka potrebuje pojasnila. Evo ga.

Ti si mladenič, a si kot tak tudi sin, bodisi še živih, bodisi že mrtvih starišev, si nemara brat bratov in sester, si kristjan in sicer katoličan, si Slovenec in Slovan, si Avstrijec in si nazadnje človek. V vsaki teh lastnosti imaš gotove dolžnosti, torej dolžnosti kot sin, kot brat, kot katoličan, kot Slovenec in Slovan, kot Avstrijec in kot človek. Kot sin imaš svoje stariše spoštovati, tako veli božja zapoved. Toda iz verouka, ki si ga užival in ga še uživaš, že veš, da beseda »spoštovati« pomeni več, nego stariše ubogati, se pred njimi odkrivati, pred njimi vstajati, o njih ne slabo govoriti, jih v delu podpirati, za nje moliti. Le spomni se sam vsega, kar ti ta zapoved nalaga! Kot človek imaš dolžnosti do sebe in do bližnjega. Varuj čast, ki jo imaš kot prva stvar božja, usposobi se, da se sam pošteno preživiš, svojemu bližnjemu pa ne stori nič, kar bi ne vedel rad, da se zgodi tudi tebi, ljubi ga kakor samega sebe.

Do brata, do sestre, imaš pa še več dolžnosti, nego do vsakega drugega bližnjega. Istotako imaš dolžnosti kot katoličan, kot ud one od Boga ustanovljene družbe, h kateri si v sv. krstu prisegel. In prisege se morajo držati. Da je to prisego za te govoril boter, zahvali Boga; kajti sicer bi menda ne bil tako srečen, da se ti je že v detinskih letih mogla začeti v srce polagati kal prave vere. Nisi pa le ud družine, vesoljne človeške družbe, sv. katoliške cerkve, ampak tudi ud svojega slovenskega, oziroma slovanskega naroda in ud avstrijske države. Narodi in države so naredbe božje in kakor je Kristus velel: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega!« Tako je tudi svoj narod hotel odlikovati pred vsemi drugimi.

In le če izpolnjuješ in sicer iz svojega nagiba in vselej in povsod dolžnosti na vse označene strani, si dober značaj. Ako pa le dolžnosti na eno stran zanemarjaš, nisi dober značaj, ali kar recimo, sploh nisi dober značaj. To boš takoj uvidel. Če v podobi govorimo, stojiš s svojimi raznovrstnimi dolžnostmi takorekoč v središču ožjih in širjih krogov, ki te obkoljujejo.

Najširji krog, torej oni, v kojem leže vsi drugi, je krog onih dolžnosti, ki so ti naložene kot katoličanu. Le glej! Ako si dober katoličan, si tudi dober sin, dober brat, dober Slovenec in Slovan, dober Avstrijec in dober človek. V dolžnostih, ki jih imaš kot katoličan, so zapopadene vse druge, samo da so podrobneje izražene. Poskusi pa zdaj katerega izmed drugih dolžnostnih krogov narediti v najširjega; ne bode vseboval ostalih. To torej stoji in se ne da izpremeniti, da je krog dolžnosti, ki jih imaš, kot katoličan, najširji in torej vsebuje dolžnosti vseh ožjih krogov. In zdaj te

vprašam, ali je mogoče biti dober značaj, ali značaj sploh onemu, ki o dolžnostih le enega teh krogov noče nič vedeti. Le preišljuj, in odgovoril boš: »Ne«. V značaju se mora vse vjemati. Kdor dela zdaj tako, drugokrat pa nasprotno, ni značaj; pri značaju se v vsakem slučaju že ve naprej, kako bo ravnal. To je bistven znak značaja, in kjer tega znaka ni, tam ni značaja.

Ljudje pravijo o marsikomur, da je značaj, pa ni, ampak je le lažiznačaj. Najbolj znani lažiznačaji so takozvani liberalni narodnjaki. To dokazovati zdaj ni več treba.

Upamo, da smo dovolj jasno povedali, kakšen je dober značaj. Kar smo pokazali na mladeniču, isto velja za mladenko, slično za moža in za ženo. Cilj vzgoje naj je torej dober značaj.

Dober značaj pa človek ne postane kar na en mah. Zanj je treba kali polagati že v detinskih letih, v mladeniških se ima razvijati, v prvih možkih pa dovršiti.

Pred 100 leti.

Dne 14. oktobra l. 1809. je bil na Dunaju sklenjen mir med Napoleonom in Avstrijo, žalosten in težaven za našo državo. Z velikim veseljem in navdušenjem so avstrijski narodi spomladi l. 1809. šli v boj proti tlačitelju Evrope. Po bitki pri Wagramu, dne 6. julija 1809 je pa bilo vse izgubljeno. Na tisoče najboljših junakov je ostalo na bojišču, ljudstvu pa so bili naloženi ogromni vojni davki, samo štajerski deželi je mogočni Napoleon naložil čez 44 milijonov gold. Vrh tega je Avstrija izgubila Solnograško in Tirol, del Gornje Avstrije, beljaško okrožje na Koroškem, Primorsko, Kranjsko in sploh vse zemlje desno od Save od kranjsko-štajerske do bosenske meje. Hrabri Tirolci niso hoteli nič slišati o francoskem cesarju, vzdignili so se, a bilo je zastonj. Njihovega pogumnega poveljnika Andreja Hoferja so vjeli ter v Mantui 20. febr. 1810. vstrelili.

Globoko ponižana in izkrvavljena je ležala Avstrija pred nogami strašnega

Napoleona. Po novem letu 1810. so zapustili francoski vojaki naše kraje. Kmalu potem pa se je razširila nepričakovana novica.

Dne 21. januarja je Napoleon nenadoma poklical k posvetovanju svoje ministre in druge visoke dostojanstvenike. Resnega obličja in nekoliko s tresočim glasom jim je povedal, zakaj jih je sklical: poiskati si hoče nevesto, naj mu torej svetujejo, katero naj povzdigne za cesarico francosko. Prišlo so v poštev tri princezinje: 26 letna hči saksonskega kralja, 15 letna Ana, sestra ruskega carja Aleksandra, pa 18 letna Marija Lujza, hči avstrijskega cesarja Franca I. Cesarjevi svetovalci so priporočali eni to, drugi ono. Napoleon pa je sedel mirno in nepremično, na njegovem obličju ni bilo niti najmanjšega sledu opaziti, da bi bil za to ali za ono. Konečno je spregovoril: Hvala vam za vaše nasvete, jaz jih bom v svojem duhu dobro premislil. V resnici pa se je že takrat odločil, potegovati se za roko avstrijske princezinje. Napoleon je namreč med tem že bil potrkal po svojih zastopnikih v Petrogradu in na Dunaju, a v Petrogradu so z odgovorom zavlačevali in stavili vsakovrstne pogoje, kar je Napoleona užalilo. Dne 4. febr. 1810. je bila konečno snubitev ruske princezinje odbita. Še tisti dan proti večeru je Napoleon poklical k sebi avstrijskega poslanika Schwarzenberga, če bi mogel z njim takoj skleniti zakonsko pogodbo zastran Marije Lujze. Schwarzenberg je dobro poznal Napoleona, če bi se bil obotavljal, pa bi se Napoleon hitro obrnil kam drugam in v njem bi vzkipelo še hujše sovraštvo proti Avstriji. Še tisti večer je bila pogodba podpisana.

Marija Lujza je bila zala in zelo čednostna princezinja. Svojim starišem je bila zvesto vdana; govorila je več jezikov, razumela se je na muziko, posebno je ljubila risanje. Kot otrok se je z brati in sestrami večkrat igrala vojake, pri čemur je »grdi Napoleon« dobil večkrat po buči. L. 1805. in 1809. je morala s cesarsko famijljo bežati pred Napoleonom. Sedaj pa naj postane žena tega krvavega človeka!

Minister Metternich je prvi prinesel novico cesarju Francu, da Napoleon želi njegovo hčer za ženo. »Veličanstvo!« — je rekel minister, »v tem položaju se morate kot vladar in oče odločiti, reči da, ali ne, odlagati se odgovor ne da«. Cesar se je za nekaj trenutkov zamislil in potem rekel ministru: »Kaj bi pa vi storili na mojem mestu?« Minister odvrne: »So slučaj v življenju držav in narodov, v katerih se kdo tretji ne more zamisliti v položaj drugega, na katerem leži vsa odgovornost za odločitve. Veličanstvo, Vi edini ste oče in vladar, le Vam pristojajo, da vprašate za svet svoje vladarske in očetovske dolžnosti«.

Cesar odvrne: »Jaz polagam odločitve v roke svoje hčeri, nočem je siliti, a preden prevdarim svoje vladarske dolžnosti, hočem vedeti, kako se ona odloči. Pojdite k nadvojvodinji in ji sporočite to novico, pa mi pridite praviti, kaj bo rekla. Jaz sam ji tega nočem prvi naznaniti, ker bi se zdelo, da hočem vplivati na njeno odločitev«.

Minister je šel takoj k nadvojvodinji in ji kratko razložil, za kaj se gre, ne da bi se izrazil za ali proti. Nadvojvodinja je mirno poslušala in rekla: »Kaj pa želi moj oče?« Minister odvrne: »Cesar me je poslal k Vam, da Vas vprašam, kaj bi Vi storili v tem odločilnem trenutku Vašega življenja. Ne vprašajte, kaj cesar hoče, ampak povejte mi, kaj hočete Vi«. — »Jaz hočem le to, kar je hoteti moja dolžnost!« — odvrne nadvojvodinja. »Kjer gre za blagor države, odločuje ta in ne moja volja. Prosite mojega očeta, naj vpraša le svoje vladarske dolžnosti in naj jih ne zapostavlja moji osební koristí«.

Ko je minister sporočil cesarju odgovor nadvojvodinje, je dejal: »Kar ste mi povedali o moji hčeri, me ni iznenadilo; poznam jo dobro in nisem kaj drugega pričakoval. Med tem ko ste Vi bili pri njej, sem se jaz že odločil. Če privolim v ta zakon, zagotovim državi nekaj let miru, da ji zacementim hude rane; blaginji mojih narodov so posvečene moje moči, s svojo odločitvijo torej ne morem omahovati. Pošljite hitrega sela v Pariz in naj

naznani Napoleonu, da mu dam roko svoje hčeri«.

Prevladal je razum nad srcem. Mislili so, da bo potem Napoleon vendar enkrat »dal mir«.

Dne 23. febr. je Napoleon že pisal prvo pismo svoji nevesti, v katerem med drugim pravi: »Vaša cesarska visokost pač ne more že kar naprej biti zavzeta za mene, a skrbno si bom prizadeval, da Vam postanem ljub«.

Dne 11. marca je bila v avguštinski cerkvi poroka. Ženina Napoleona je zastopal nadvojvoda Karol, nevestin stric, dne 13. marca pa je v njegovem spremstvu zapustila Dunaj in se odpeljala proti Francoskemu. Na avstrijsko-francoski meji je pooblaščenec avstrijskega cesarja slovesno izročil nevesto pooblaščenцу francoskega cesarja. Tu so jo sprejele v svoje spremstvo visoke francoske gospe. Francozi so kar obsipali svojo novo cesarico s cvetjem in hvalospevi. Mlada princezinja je bila zastava prepotrebne miru. Na meji se je še s pismom enkrat poslovila od svojega očeta, potem je šlo potovanje naprej proti Parizu. Povsod so jo z velikanskim navdušenjem sprejemali. — Čudna čustva so pač navdajala na tem potu nadvojvodinjo. Pred kakimi 40 leti je po isti poti enako sijajno potovala v Pariz njena stara teta, Marija Antoaneta, hči velike cesarice Marije Terezije. In kaj jo je čakalo v Parizu? L. 1793 so jo na trgu ob glavo djali! Kaj čaka pa sedaj Marijo Lujzo?

Napoleon ni mogel dočakati nevestinega prihoda; pošiljal ji je nasproti cvetlice in ljubezniva pisma. Blizu Pariza so napravili krasen šotor, kjer bi se naj srečala. Po predpisih francoskega dvora bi morala nevesta pred cesarskim ženinom poklekniti, on pa bi jo objel in vzdignil. Napoleonu se je to vse skupaj zdelo predolgočasno in preneumno. Oblekel si je svojo navadno lovsko obleko, ki mu je najboljše pristojala, vsedel se v kočijo in se peljal naproti. Pri mestu Kursel so se srečali. Kočijaš, ki je vozil nevesto, je prepoznal Napoleona, vstavil kočijo in zaklical: »Cesar!« Med tem je ta že skočil iz voza in poljubil svojo nevesto. Dne 2. aprila

je bila v Parizu slovesna cerkvena blagoslovitev. — Družinsko življenje med Napoleonom in Lujzo je bilo potem res pristrčno in srečno, le, da si je Napoleon čez nekaj let sam podrl svojo srečo.

☞ Taki spomini nam se vzbujajo sedaj ob stoletnici. Minolo je 100 let, Napoleon in njegov rod je izginil, avstrijski narodi ki so pred 100 leti toliko prestali, pa še živijo z upanjem v boljšo bodočnost.

Hrepenenje.

Srce si daleč proč želi,
Od rodne moje hiše,
Po nečem vedno hrepeni
Po lepših nadah vzdise.

Tja za goro, v daljni svet,
S solncem na večer želi,
Drugikrat pa z luno spet
Tja čez hribe hrepeni.

Ko pa prišlo bi med svet,
Kamor je dolgo hrepenelo,
Ne bi li od tam si spet
Nazaj domov želelo?

Zdravka P.

Zabava.

Prava sreča.

(Dalje.)

(Poslov. A. Č.)

Jednajsto poglavje.

Tolažljiva nada.

Pri Ponkrašaku so se razmere vendar boljšale. — Družina je upala, da se bo zopet dalo shajati z gospodarjem.

»Da bi le ne bil napravil te neumnosti«, reče večji hlapec gospodinji Marjeti, »tedaj bi šlo vse po pravem tiru«.

»Prosim vas, Martin«, odvrne kmetica, »ne črhnite mu o tem nobene besede, da ga ne razdražite. Se že kesa, toda njegov napuh in skopost v bogastvu mu ne pripusti, da bi se takoj poboljšal. In vendar še ima nekaj dobrega v srcu, in zato upam, da se vse dobro izide. A prosim vas, ne govorite ž njim nobene besede o Zelenčevem posestvu«.

Marjeta je bila modra žena. Ni pustila, da bi se kaj govorilo o njenem možu, dasiravno je vedela, da še ni takšen, kakor bi moral biti. Da je podaril Mihiu najemnino, ga je priganjala bolj vest, kakor pa veselje do dobrih del. »Oh«, vzdihne, »kako zaslepi človeka bogastvo! Če ima mnogo, hoče imeti še več in nima nikoli dovolj!«

Med tem pride v kuhinjo. Tukaj stoji Boštjan in nekaj popravlja. Opazila je, da nekaj hoče. A neče ga vprašati, naj le sam govori.

»Marjeta«, prične zares, potem pa molči zopet in odide.

Hoče iti za njim in ga nagovoriti, a vendar ne stori tega, misleč si:

»Boštjan ima nekaj na srcu, kar mu moram odvzeti. Gotovo zopet pride«.

In res pride čez nekaj trenutkov. »Marjeta«, reče, »hotel sem te samo vprašati, kaj si govorila zadnjič z gospodom župnikom za cerkvijo tako resno. Videl sem vaju s travnika, kjer sem kosil«.

»Kedaj pa je bilo«, vpraša Marjeta, in ko se spomni, dostavi: »Ni ničesar za-te, Boštjan!«

»Tudi tega je treba, da sem še bolj slabe volje?« — reče jezno mož. »Od kedaj imaš skrivnosti pred svojim možem?«

»Če mi obljubiš«, odvrne Marjeta, »da ne boš jezen, ti rada povem«.

»To ti lahko obljubim«, odvrne Boštjan, »ker si žena, ki znaš ceniti svojega moža«.

Marjeta ga prime za roko in reče: »Vprašala sem gospoda župnika zavoljo sanj«.

»In kaj je rekel«, ji naglo seže Boštjan v besedo.

»Da se večkrat izpolnijo, je rekel in tedaj sem mu povedala svoje sanje«.

»Jih smem jaz vedeti, Marjeta?« — vpraša mož, dihne globoko, kakor bi se skušal znebiti težkega bremena.

»Zakaj pa ne, Boštjan?« — se smeji Marjeta. »Sanjalo se mi je, pa ne bodi hud, da je moj Boštjan prodal Zelenčevo posestvo za visoko ceno in hranil denar za svakinjo Ano«.

Boštjana je kar zazebló, pa jezil se ni. In žena ne more zakriti veselega začudenja.

»Tudi meni se je zadnjo noč sanjalo«, reče čez nekaj časa mož.

»Tako«, se začudi Marjeta, kakor bi bila zelo radovedna zvedeti sanje in ga poslušala.

»Sanjalo se mi je«, nadaljuje Boštjan, »da si mi svetovala, da naj prodam posestvo«.

»Do tega pride najbrž«, mu seže Marjeta v besedo, »če boš vedno take slabe volje. Ani nočeš dati posestva, sam pa tudi nimaš svoje žive dni veselja nad njim«.

»To sam pravim«, odvrne Boštjan. »V tolažbo se mi je tudi sanjalo, da se Ani ne godi preslabo. Janezek ne potrebuje posestva, če le dobi denar, da gre študirat. Od tega časa mi je vendar lažje pri srcu, Marjeta!«

»To se ti vidi, Boštjan«, reče žena prav prijazno in ga pelje v sobo, da opravita jutranjo molitev.

Potem mu hoče vzbuditi ono dobrotnost, ki jo je imel imel, ko se še ni bil dal preslepiti od bogastva. Položi mu roko na ramo in ga prosi prav lepo: »Ker ti dobro de pri srcu, Boštjan, moraš gledati na to, da ti bo še boljše. Veš, kako moraš pričeti? Dam ti dober nasvet. Staremu Mihi si na mojo prošnjo in na moj »Bog povrni« odpustil najemnino. Povedala sem ti takrat, kako me veseli, da si prišel zopet na pravo pot. Boštjan, novo priliko imaš, da storiš dobro delo. — Dninar v Spodnjih Mejah, pošteni Jurij, ima bolno ženo in tri male otroke; k nesreči mu je še zadnjo noč poginila edina krava. Ti imaš mnogo živine v hlevu. Boštjan, ali si nočeš napraviti zopet velikega veselja«.

Mož ne reče nič in odide iz hiše. — V dvomu, ali so se moža prijele njene besede ali ne, popravlja Marjeta po kuhinji naprej. Kmalu pa se vrne v sobo in stopi k oknu.

Boštjan pripelje najlepšo kravo s teletom iz hleva in zakliče hlapcu rekoč: »Ženi jo k dninarju Juriju in mu reci: Ponkrašak te lepo pozdravlja — a drugega ne sprejme nego pobožni »Bog povrni« in kratko molitev od njegovih otrok«.

Hlapec ne ve, je-li prav slišal,

dokler gospodar znova ne ukaže: »Stori in odpravi se na pot!«

Vsi hlapci in dekle se zbero na dvorišču, in ko vidijo, da je resnica in da hlapec že žene kravo s teletom, tedaj prihite vsi h gospodarju in mu žele v imenu dninarjevem tisočkratni »Bog povrni«.

Notri ob oknu se joče Marjeta, pade na kolena, se zahvali ljubemu Bogu, vstane zopet in pogleda za svojim Boštjanom

In ko pride ta po stopnicah, hiti mu ona iz sobe nasproti. Vsa družina je lahko videla, kako se mu je zahvaljevala.

»Kako je s teboj, Boštjan?« vpraša po prvem vznemirjenju.

»Dobro!« odgovori mož. »Dobro, da bi le ne bilo nekaj zraven!« — in njegov pogled se upre srepo proti strani, kjer je ležalo Zelenčevo posestvo.

Dvanajsto poglavje.

Odličen poset in blag namen.

Povest nas popelje drugoč v mesto v veliko hišo, ki je bila last gospoda Dolskega. On je bil znan kot največji dobitnik ubogih in stiskanih, kar smo se že poučili po njegovem, njega vrednem sinu.

Zdaj pa se nam nudi najlepša priložnost, da spoznamo njegovo istotako blago soprogo.

Ona sedi ravno ob odprtem oknu in diha v se sveži zrak, ki so ga naredile še prijetnejšega vrtna cvetke popohlevnem nočnem dežju.

Iz z jazminom obrasle ute zasliši, kako njen sin popeva jutranjo popevko. Čez nekoliko trenutkov stopi vun, da ga lahko mati opazi.

Kmalu nato pa že stoji pred blago gospo, ki poljubi sina in on materi roko.

»Kaj pa je mojemu Vojteku?« vpraša skrbno. »Ne smeji se več tako veselo, kakor ob drugih jutrih. Mislim celo, da je tvoje oko solzno, moj sin! — Si bolen?«

»Ne, mati«, odvrne Vojtek in nagne glavo materi na ramo. »Ubogi Janezek pač mora biti bolen. Mi je vendar obljubil, da pride.«

»Bodi miren radi tega«, ga tolaži mati, »in prosi očeta —«

V tem trenutku stopi gospod Dolski sam v sobo in se smehlja: »Že vem. Že vem. Gre za črevlje in nogavice, ki jih je zaslužil moj sin zaradi lepega vedenja za ubogega Janezka. Vojtek, ugaja mi tvoja skrb, ki jo imaš za dečka. Zvedel bi rad sam kaj več o njem. Moraš ga posetiti, Vojtek. Počitnice so in prav rad ti napravim to veselje. Mati te spremi.«

Gospa Matilda prikima prijazno soprogu. O tem sta se bila stariša namreč že poprej pogovorila in pozvedela o dečku in njegovi materi natančneje. Gospod Dolski je zvedel vse od gospoda župnika, ki je pripeljal ubogo Ano v Mlin. Župnik in gospod Dolski sta bila najboljša prijatelja. Ko se neki večer snideta, pripovedujeta drug drugemu vsak svoj doživljaj. — Potem je gospod Dolski izrazil doma soprogi sledečo željo: »Poišči ubogo in nesrečno ženo, ljuba Matilda, in pozvej v njeno korist in v naše veselje, kakšna je njena usoda, ki je ni hotela župniku razodeti. Dolžnost mi narekuje, da moram, in slutnja me tolaži, da morem pomagati.«

To je bilo blagi gospe zelo po godi. Z veseljem obljubi možu, da hoče vse pozvedeti in mu poročati.

Za Vojteka je bil ta dan kakor praznik. Že dolgo, predno sta bila konja vprežena, čaka pripravljen z obuvalom in nogavicami.

Uro potem zre Mlinar tja po cesti in zakliče svoji ženi, ki je popravljala po kuhinji: »Pridi v hišo, Jera in poglej! Kakšna imenitna kočija drdra tam po cesti. Glej že izstopa iz nje gospa in deček! Sveti Jernej, moj krstni patron! Kar naravnost gresta proti našemu mlinu.«

»Oj, ljubi Bog!« zavpije Mlinarica in si odveže hitro predpasnik. »Malo lepše se moram obleči! Jernej, idi ti jima naproti!«

»Pa kdo je?« vpraša mož, ki je bil kratkoviden.

Mlinarica je bila že v stranki sobi, odkoder zakliče: »Gospa Dolska in njen mladi sin.«

»Zdaj pa imava«, stoka mlinar v

veliki zadregi in si skrtači, kolikor more, močnato obleko. »Zdaj pa imava! Janezek mi je večkrat že pripovedal o svojem mladem dobrotniku. Sem si mislil, da mora tako priti.«

In ravno v trenutku, ko stopi Mlinarica v praznični jopi iz stranke sobe, pride gospa z Vojtekom v glavno sobo, kjer jo Mlinar tako spoštljivo pozdravi, da je pri priklonu skoro tla potipal s svojo kapico.

A ko se gospa tako ljubeznivo in domače vede proti Mlinarjevimi, se spremeni njuna zadrega v veliko veselje, da je prišla tako prijazna gospoda k njim v poset. Po nekaterih vsakdanjih besedah vpraša gospa Matilda po ubogi vdovi in njenem sinu.

»Zunaj sta na polju in delata za nas«, reče Mlinar. »Toda popoldne prideta po malo južino, ki jo pač zaslužita.«

»In čedno najemniško sobo«, nadaljuje nato Jera, »morate hitro pogledati, milostljiva gospa.«

»Mati«, prosi Vojtek, »smem iti Janezku naproti?« Njemu se je res tožilo po ubogem Janezku, ki mu je od od onih jagod sem tako rekoč k srcu prirastel.

Mati prikima in on leti vun

Medtem, ko mu pokaže Mlinar za potokom pot, po kateri prihaja Janezek domu, odpre Mlinarica gospe Dolski sobico.

Kako se ta čudi nad lepim redom, priprostim pohištvom in vzorno snažnostjo. »Tu domuje«, reče gospa, »spretna roka — znamenje razumne ženske.«

»In zadovoljnost«, pripomni Mlinarica.

»In prava sreča tudi v uboštvu«, dostavi gospa in se obrne proti Mlinarju, ki je ravno vstopil. »Blagoslov ste si pripravili v hišo, ljubi mož, v katerem bodele imeli plačilo za vašo dobrotljivost.«

»Vi pa ravno tako govorite, kakor naš gospod župnik; kakor bi se bili ž njim domenili«, reče Mlinar. »Zahvaljujem se častitemu gospodu — in tako se zahvalim tudi milostljivi gospe za lepe besede.«

»Jernej«, mu seže žena v besedo, »naj še jaz govorim. Kar tukaj vidite, milostljiva gospa, še ni vse — če bi vi slišali, kako lepo moli s svojim sinom. Jaz sem slišala. Ne, da bi bila navlašč poslušala, Bog ne daj; vem, da bi bil to greh. A duri so bile samo priprte; zato nisem mogla drugače — in se tudi ne kesam. Bilo je zjutraj ob petih — ravno sem vrgla kuram turščice. Tedaj pogledam noter in vidim, kako kleči s svojim sinom pred Kristusovo podobo, brez katere ni mogla stanovati v sobi, in jaz sem ji jo morala dati; mislim, da bi bila drugače odšla — klečala je torej s svojim sinom in molila — in kaj je molila na zadnje? Mene je bila kar groza. Moralo se ji je prigoditi mnogo hudega. Molila je za svojega sovražnika, za njega, ki jo je ob vse spravil. In molila je, naj ji Bog tudi tako gotovo odpusti, kakor je odpustila sama njemu.«

»Nehaj vendar«, ji seže mož hitro v besedo. »Mislim, da že dečka prihajata — oprostite, milostljiva gospa, mislim namreč mladega gospoda in Janezka.«

Mladi gospodič tudi zares priskače v sobo in potegne hitro tudi Janezka za seboj, ki je že zunaj obul nove nogavice in črevlje.

»Pojdi, Janezek«, se smehlja Vojte, »tukaj so moja ljuba mati! — Pojdi in zahvali se z menoj moji ljubi materi!«

Voitek poljubi poln otročje hvaležnosti gospe roko. Janezek pa pade pred njo na kolena — in se joče veselja.

Tedaj vstopi Ana, uboga nesrečna najemnica. Obe, bogata blaga gospa in uboga poštena vdova, stojita nekoliko časa, ne da bi mogla katera začeti pogovor. Obe sta tako ginjeni, da se jima oči rose. Končno se Ana prikloni pred gospo in govori: »Iz vsega srca se zahvaljujem Bogu, da mi je dal priložnost, da se vam lahko zahvalim. Dasiravno še vas nisem doslej videla, sem prepričana, da ste mati mlademu dobrotniku mojega sina.«

Gospa Matilda Dolska je bila globoko ginjena vsled čednega Aninega vedenja. Uljudno ji stisne roko. Prav

po domače in neprisiljeno se pričneta pogovarjati, kakor bi bili obe istega stanu.

Mlinar in njegova žena ne moreta prav razumeti, kako da se oni dve pogovarjata tako po domače. Mladega gospoda in Janezka povabita na maslen kruh.

Ženi ostaneta sami. Ana pripoveduje gospe vso svojo žalostno zgodbo. Ko konča, se ji kar vlijejo solze. Gospa jo tolaži in reče pri slovesu: »Nekaj časa še potrpite, se vam bo že pomagalo. Molite za mojega soproga. On je božje orodje za dobra dela; molite zanj, da ostane zdrav in da se spolni nad vami dobro delo. Ostanite zdravi! Na veselo svidenje!«

Voitek se čudi, da odhajata tako kmalu. A mati ga potolaži, da se kmalu zopet vrneta.

Po gospejinem odhodu se je zdelo Ani in sinu, kakor bi jima bil zapustil angel dušni mir in upanje na boljšo bodočnost.

Doma že težko pričakuje gospod Dolski svoje soproge, ki mu potem zvečer vse natanko opisuje, kar je videla in zvedela.

»Zelo se mi dopade, ker si vse tako opravila«. Nato molči in pozvoní. Stari sluga Kazimir vstopi. »Jutri zjutraj ob šestih«, tako zapove gospod, »mora biti voz pripravljen.«

Ko si želijo lahko noč, poljubi gospod svojega sina in reče: »Bodi jutri zjutraj pripravljen za odhod. Počitnice imaš in zaslužiš razvedrila. Zato me boš spremil.«

»In Janezek?« vpraša sin. »Meni se zdi«, se smehlja oče, »da sta že prijatelja. Jaz nimam nič proti temu. Za zdaj naj še ostane doma. Kadar pa zopet potujeva, lahko gre z nama.«

»Mati«, reče ženi Matildi, »za nocoj lahko noč in za jutri ostani zdrava. Odpeljem se zgodaj in te nočem buditi.«

»Potuj srečno, blagi mož!« reče gospa. »Bog te naj vodi po vseh tvojih potih, da prideš srečno domu!«

Trinajsto poglavje.

Važni pogovor.

Ob gozdni kapelici, mimo katere pelje pot k Zelencu in kjer smo že enkrat našli Ponkrašakovo ženo v njeni žalosti, počiva imeniten gospod z ljubeznivim dečkom.

Gospod Dolski je in njegov sin Vojtek.

Voz sta pustila pri gostilni ob deželni cesti in sta prišla po potu semkaj. Hoja po gozdu se jima je silno dopadla. Ko si počijeta, potujeta naprej po hladni senci košatih bukev, skoz katerih zelene veje so padali solnčni žarki na tla. Vladala je praznična tišina. Oba naša znanca korakata molče po prijetnem gozdu naprej.

Tedaj prideta sredi gozda. Gospod nakrat postoji in reče: »Glej tam, moj sin!«

Veselo zakliče Vojtek ves prese-nečen, ko pogleda skozi vejevje proti strani, ki mu jo je oče pokazal.

»Tam je pri Zelencu, kar vidiš skoz vejevje« reče oče.

»Zelenec?« ponovi vprašujoče sin. »Za Zelenca se piše ubogi Janezek!«

»In to je njegovo domovje,« reče gospod Dolski in pristavi: »Pojdiva dalje!«

Mnogo bi bil rad Vojtek spraševal; a oče mu že na prvo vprašanje ne odgovori. Še le čez nekaj časa mu da odgovor: »Še vse izveš.«

Čez četrť ure stojita že pred zaprtimi vratmi Zelenčeve hiše. Gospod Dolski potrka, in star mož pride odpirat. Molče se prikloni in se čudi ne- navadnemu obisku.

Vi ste stari Miha in še tukaj?« vpraša gospod Dolski.

»Kako? Ali me poznate?« vpraša Miha začudeno in radovedno.

»Stari Zelenčev zidar!« nadaljuje gospod in mu poda desnico.

Vstopite, blagi gospod!« reče Miha. »Bodite tako dobri! Postrežem vam z mlekom in surovim maslom. Danes je vroče —«

»Vzela sva si časa«, mu seže gos-pod v besedo in sprehod skozi bukov gozd že sam človeka ohladi. Zdaj pa hitro k stvari!«

Ko sedejo, prične imenitni tujec: »Moje ime in kdo sem zveste pozneje, kadar se mi posreči svoj namen izvršiti. Vi ste mi znani po vaši prejšnji gospodinji vdovi Ani.«

»Ali je mogoče!« zakliče Miha ra-dostno, da so mu prišle solze v oči. »Tedaj poznate mojo dobro gospodinj! Kje je?«

Na to gospod ne odgovori, ampak vpraša: »Kako se razumeta z Boštja-nom Zelenec, to je s Ponkrašakom?«

»Njegov najemnik sem na tem po-sestvu«, odvrne Miha.

»Ki ga moram jaz na vsak način dobiti v posest«, mu seže imenitni gos-pod v besedo.

„Res!“ se začudi Miha in iz oči se mu zasveti solza veselja. „Poznate blago vdovo Ano? Iz tega sklepam, da kupite posestvo za njo. Oh, moj ljubi gospod, star sem in imam skušnje. Ponkrašak je tedaj, ko je vzel posestvo zgledal kakor jud, ki pridobi v igri posestvo. — Vi ste pa proti njemu kakor angel. Ni treba, da bi vas natančneje poznal, saj se vam bere iz lica, da ste mož, ki rad dobro stori.«

Vojtekovo obličje se zjasni pri teh odkritosrčnih in odločnih besedah. „O moj oče!“ zakliče, „kako je vendar mož prav povedal! — Miha, prosite z menoj ljubega Boga, da mi očeta ohrani tako dolgo, dokler ne postanem v dobrotljivosti njemu enak.“

„Prav lepo se zahvalim obema“ reče gospod Dolski, „tebi, moj sin, za odkritosrčno ljubezen do mene, ki jo Bog blagoslovi — in vam, Miha, za zaupanje, s katerim ste spoznali res-nico. Lepo lego ima to posestvo.“

„Prvi posestnik“, reče Miha, je imel le malo zemlje, a z marljivostjo in s strahom božjim si je pridobil še več. Zapustil je posestvo svojemu edinemu sinu. Pri tem sem stopil jaz v službo, in z menoj so zrastle njegovi trije sinovi, katerih eden je postal po-ženitvi bogati Ponkrašak; drugi, o tem ste že gotovo zvedeli od vdove in zato ne govorimo o njem.“

Gospod Dolski pritrdi in reče: „Miha, kako bo torej s posestvom?“

„Ne bo tako huda, kakor mislite“,

odvrne Miha, „kar si je Boštjan pridobil po svojem pregrešnem postopanju, to sovraži zdaj iz dna duše. Na novo posestvo še stopil ni. In njegova žena se joče in vzdihuje. Pred kratkim mi je rekla: Ako bi jaz lahko storila s svojim denarjem, ki ga je Boštjan dobil po meni, kar bi hotela, bi svakinja Ana že davno imela zopet svoje posestvo.“

„O najini nameri se morava ziniti tudi s Ponkrašakovo ženo“, reče gospod Dolski: „Pa kako naj se to zgodi?“

„Ni lažjega kakor to“, odvrne hitro Miha. „Jaz grem naprej in vi mi sledite. Pri gozdni kapelici me počakajte, dokler se ne vrnem z Marjeto.“

In tako se je tudi zgodilo. Miha je že zginil v gozdu, ko stopita gospod Dolski in njegov sin iz hiše.

Nekaj korakov pred njo se Vojtek obrne in reče: „To je torej Janezkovo, ki tako voljno prenaša svoje uboštvo, kakor bi posestvo ne spadalo njemu! Pošten deček!“

„Bi bil ti tudi takšen, Vojtek?“ vpraša oče.

„Ne vem“, odgovori sin. „Pa kakor me vzgojujete, bi že bil.“

„Tako se govori“, reče gospod Dolski, „in zaraditega boš tudi spravil Janezka nazaj na njegovo posestvo.“

Vojtek poljubi očetu roko in se joče od veselja. V svoj dnevnik pa si zaznamuje to uro.

Potnika dospeta h kapelici, predno sta se nadejala. Mala časa nato pa že začudena zagledata od druge strani Miha in Ponkrašakovko, kako hidita semkaj po potu.

Med potom zidar vse pove Marjeti, kar je o stvari vedel. Ko prideta h kapeli, zakliče ona vsa v veselju: »Blagi gospod, vi imate dobrega angela variha, ki vas je pripeljal s tako lepim namenom k Zelencu in zdaj k nam.«

Gospod Dolski ji poda roko in odvrne: »Marjeta, to je angel varih vaše nesrečne in po krivici pregnane svakinje Ane.«

Žena se zajoče in odvrne: »Oh,

blagi gospod! Popravite, kar je zakrivil moj Boštjan!«

Razgovarjali so se, kake pol ure in dogovorili tako: Miha in Marjeta naj gresta naprej; gospod s svojim sinom pa naj gre v gostilno in kadar se mu da od Ponkrašaka znamenje, naj pride tja in se začne pogajati za Zelenčevo posestvo. Tudi sodnijski uradnik pride ob določeni uri, da bo pogodba za posestvo tudi sodnijsko veljavna.

Tedaj še pokleknejo vsi pred kapelo in pomolijo na kratko.

Potem reče blagi gospod: »Vsemo-gočni Bog naj vodi naše početje k srečnemu koncu. Odidimo torej v Njegovemu imenu.«

Štirinajsto poglavje.

Posestvo se kupi.

»Kje pa je tvoja mati, Micika?« vpraša Boštjan, ko stopi v sobo in zopet najde hčerko, ko bere iz znane knjižice.

»Gotovo ne vem, ata« reče otrok; pa mislim, da so odšli z Mihom h gozdni kapeli.«

»Kaj ti pride na misel, Micika?« zamrmra oče. »Miha je zdaj doma.«

Skoro nehote je izrekel besedo. Kakor bi jo hotel vloviti, pograbi vrček piva in ga izpije do polovice.

»Miha je bil, ata«, ponovi otrok, »menda ga pač poznam, ker mi vedno prinese zmesne potice, kadar pride. Danes mi pa ni nič prinesel.« In otrok mu je malo zameril.

»Kaj pa je hotel?« vpraša oče. — Micika pa je bila preveč vglobljena v svojo knjižico, iz katere začne glasno brati:

»Imaš kaj težkega na vesti,
in dela hude ti bolesi —«

»Kaj je Miha hotel, vprašam jaz«, nadaljuje Ponkrašak. Hčerka se prestraši, se zajoče in pravi: »Razumela sem samo neki gospod — in potem so rekli mati — sanje! — Ata, ste še hudi name?«

Boštjan poboža otroka in reče prijazno: »Berī tiste vrstice!«

In Micika bere:

»Ne bodi preveč mi neroden —
proč s težo, in spet boš svoboden!«

»To je lepo! se smeji oče in po-
boža Miciko.

Pri tem stopi žena Marjeta z Mi-
hom neopažena v sobo.

»Bog s teboj, Boštjan!« mu reče
ona. »Pri svoji hčerki si pač vedno
ljubi in poštenu Boštjan. Je prav, da
imaš tako rad svojega otroka; kajti
Micika je pridna. Vendar tebi, Boštjan,
se lahko takoj zmrači čelo, ne da bi
kdo mislil na to. Osmeši moje govori-
čenje in reci: Marjeta, storiti hočem,
kar se ti je sanjalo; Zelenčevu po-
sestvo hočem prodati in shraniti denar
za svakinjo Ano.«

Tedaj skoči Ponkrašak s sedeža in
zakriči: »Tedaj so tudi moje sanje
prave, da mi je namreč žena nasve-
tovala prodajo?«

»Priložnost se ponuja, Boštjan!«
reče mirno, in odločno žena Marjeta.
Neki imeniten gospod čaka spodaj v
gostilni. Take prilike ne dobiš morebiti
celo življenje več.«

»Koliko hoče dati?« vpraša Pon-
krašak v naglici, da bi si pomiril vest,
dasiravno je bila samoprevara.

»Kolikor lahko ti pošteno zahtevaš.
Ponkrašak, je rekel imenitni gospod,
je obče znan. Ponkrašak noče nič več
nič manj, kakor pravica zahteva.«

»Kar je moje,« zakliče mož; in
kakor bi hotel opravičiti svojo vest
pred seboj in pred drugimi, dostavi:
»In Zelenčevina je moja in ž njo stor-
im, kar sam hočem.«

»Torej lahko prodaš,« odvrne Mar-
jeta. »Pa tudi obdržim,« jo prekine mož.

»In zraven pekočo vest za vse dni
življenja,« reče ona. »In nobene prav
vesele ure, kakor dolgo živiš! — Vzemi
vse in si obdrži! Mene ne boš gledal
več dolgo; kajti to me spravi pred
časom v grob. Potem pa gospodari s
svojo slabo vestjo in s svojim ubogim
otrokom, ki ne bo imel več matere.«

»Nehaj, Marjeta!« zakriči kmet,
spači obraz in si zamaši ušesa, da bi
ne slišal glasnega Micikinega jokanja,
ki je objemala mater okoli vratu.

Tedaj stopi Miha pred kmeta in

reče: »Boštjan, če si tako trmoglav in
hočeš vse zamuditi, kar je v tvojo ko-
rist, dobro prodajo Zelenčevega po-
sestva, katerega sodnijsko potrdilo in
hišne ključke si sam imenoval svoje
prokletstvo, in nočeš svoje vesti nikakor
pomiriti, svojega otroka pa napraviti
siroto brez matere — zato, kar narav-
nost in odkrito ti povem, to se pravi:
kovati žreblje za rakev svoji ženi —
tako nimam jaz tudi nič več opraviti s
teboj in odidem tudi takoj iz Zelen-
čevine. Zraven sem itak že star mož
in ne morem prenesti, da bi še bil
dalje na posestvu, na katerega zidovih
teko krvave solze pregnane vdove in
njene sine, da mene samega, kar
mrzel pot oblije, kadar zmislim na to.
Nisem mož zato, da bi mi še ljudje
dalje rekali: Miha, ti si ravno takšen
trdosrčnež kakor Ponkrašak. — Torej
še danes odidem, Boštjan, in obvaruj
te Bog, če njegova pravičnost sploh
dopusti, da ti bo tudi milostljiv.«

Kmet je zdaj kakor okamenel.
Nepremično sedi na stolu in ne zapazi,
da je pripeljala Marjeta otroka predenj.
Jokajoč se kleči otrok pred njim in
mu položi na kolena knjižico in lista
po njej.

Zdaj pogleda svojo hčerko in ona
njega. Pogleda se srečata pol jokajoče
pol smehljajoče. In Micika bere:

»Imaš kaj težkega na vesti,
in dela hude ti boleti —
ne bodi preveč mi neroden —
proč s težo, in spet boš svoboden!«

»Naj pride imenitni gospod,« za-
kliče oče in si obriše s čela mrzli pot.

Marjeta zakriči od veselja, kar je
bilo pri njej tako nenavadno, da
Micika zbeži za peč. Mati pa pristreže
otroka in ga poljubi. Nato stisne Boš-
tjanu roko z uljudnostjo, v kateri je
izrazila popolno zaupanje, da bo mož,
tudi držal besedo ki jo je dal. Miha je
odšel medtem iz sobe — tja v gostilno.

Čez eno uro je bila prodaja
Zelenčevine sodnijsko potrjena. Ko
Ponkrašak podpiše pogodbo, bere zra-
ven svojega imena tudi ime: Ladislav
gospod Dolski.

Ta mu poda roko s prijaznimi be-
sedami: »Boštjan Zelenec, po domače

Ponkrašak, kmalu se zopet vidiva in sicer na kupljenem posestvu na praznik, ki ni zaznamovan v koledarju, a se praznuje vsak dan v srcu vsakega

poštenega človeka po besedah: „Slajše je dati, kakor prejeti.“

(Dalje prihodnjič.)

Kaj je novega po svetu?

Po odgodenju štaj. deželnega zbora so naši poslanci v posebnem oklicu na ljudstvo pojasnili razloge, ki so jih prisilili v deželnem zboru prijeti za najostrejšo orožje. Potem so pa stopili tudi pred svoje volilce in v nedeljo 13. febr. je ljudstvo na 23 shodih enoglasno pridrdilo odločnemu nastopu svojih poslancev in ogorčeno obsodilo krivično postopanje deželnozborske večine v Gradcu. Tudi 20. febr. so bili v Ormožu, v Ptuj, v Celju in drugod mnogoštevilno obiskani shodi, v katerih je istotako ljudstvo dalo duška svojemu ogorčenju. No, oglasile so se tudi žabe v mlaki, podle in prodane štajercijanske duše, ki so napravile dva klaverna shodeka v Ptuj in v Ormožu. — Kakor pri nas na Štajerskem, hočejo nemški divjaki dobiti popolnoma v pest deželni šolski svet, da bi tem lažje zadušili naše šolstvo, tako so si tudi na Koroškem izmislili novo sredstvo za tlačenje Slovencev. Šole so tam že itak popolnoma v nemških rokah, pač pa so si Slovenci ustanovili precej dobro razvito samostojno gospodarsko organizacijo. In po tej je sedaj Nemec stegnil svojo tatinsko roko. Sklenili so v dež. zboru, ustanoviti „deželni kulturni svet“ ki bi

imel pod seboj vso gospodarsko organizacijo koroške dežele. Tako bi bil denar slovenskih posojilnic na milost in nemilost izročen Nemcem, tudi bi smel zanaprej sprejemati in deliti podpore za gospodarske namene le deželni kulturni svet. Koliko bi potem prišlo na Slovence, si lahko mislimo. — Na Dunaju je nevarno zbolel župan Lueger, vodja nemških krščanskih socialcev. — Ministerstvo Bienenrth se drži svojih sedežev kakor klešč kože. Pri nas je že stara resnica: čim slabše je ministerstvo, tem bolj se drži! Potem še nam pa vedno pridigujejo, da se nikomu krivica ne godi! V resnici vladajo pri nas, ne ministerstvo, ampak nemški narodni sveti, v katerih se zbirajo najhujši nemški fanatiki. — Na Pruskem so nastali med delavstvom hudi nemiri, ker hočejo vpeljati novo volilno postavo, po kateri širji ljudski sloji ne bi imeli volilne pravice. Prišlo je celo do krvavih spopadov. — V Bosni in Hercegovini je sedaj razglašena deželna ustava ter se že delajo priprave za bosansko-hercegovski deželni zbor. Sicer pa madžarski židje že pod zaščito vlade opravljajo svoje vražje delo, da oskubejo ubogo deželo.

Orli.

Orli — na delo! Zadnji »Naš Dom« je prinesel obširno oceno o naših »Orlih«. Ne bode pa preveč, ako podam tudi jaz par misli bratom »Orlom« o delu v naših organizacijah. Že zadnjič se je pisalo, da ni dovolj, da samo odobravamo to društvo, ampak treba se je z vsemi močmi prijeti ter delati na to, da se bode naša organizacija razširjala; treba je skrbeti za duševno in telesno izobrazbo članov. V prvi vrsti moramo posvetiti vse svoje moči našemu mlademu zarodu — naraščaju. Naraščaj

je naš up, naš ponos. Iz naraščaja bodo v prihodnje izšli krepki, na telesu in duhu zdravi mladeniči, ki se bodo vsikdar vztrajno in odločno borili za našo pošteno katoliško in narodno stvar. Zatorej naš prvi smoter je, da polagamo veliko važnost na to, da se skrbno goji in neguje naš mladi zarod. Skrbeti moramo za to, da bomo ne samo dobri telovadci, ampak tudi, da bomo zadosti duševno naobraženi. V to svrhu se naj prirejajo podučni, izobraževalni večeri in sicer za redne telo-

vadce posebej in za naraščaj posebej. Pregarjajmo povsod zmote, ki krožijo o nas. Pri nekaterih je razširjeno mnenje, da je »Orel« organizacija samo za skakanje in zvijanje. To ne sme biti. Naše telovadnice morajo biti takorekoč naše visoke šole, iz katerih bomo zajemali naše učenosti, potrebne vede in ponos naš ter se pripravljali za raznovrstne politične in obrambne boje, si bodrili našega duha ter se navduševali srčno in samozvestno staviti se v bran nemškim mogotcem, našim političnim in verskim nasprotnikom ter drugim narodnostnim navalom, ki izčrpavajo naše slov. posesti, vero in narodnost. Bratje, ali je kaj lepšega za nas, kakor da si s knjigami in časopisi bistrimo um in se izobrazujemo. Ali niso za to najboljše naše telovadnice? Vsak mi to potrdi. Zatorej si oskrbimo v njih male čitalnice, kjer naj bodo na razpolago različni časopisi, leposlovne knjige i. t. d. Pri tem pa, to se razume, ne smemo zanemarjati telovadbe. Tudi telovadba koristi človeku mnogo, bodisi

na telesnih močeh, krepitvi živcev i. t. d. Posebno mnogo pa si še pridobi mladi človek pri vzorni disciplini. Bratje »Orli«! zbirajmo se v naših telovadnicah, kajti le tam je za nas prava šola, pravi dom. — Na zdar!

Ivan Orožim.

Dostavek uredništva: Prav v skrbi za »naraščaj«, ki jo povdarja naš dopisnik, se naj kaže prednost naših organizacij. Znano je, da surovi fantje, ki za drugo ne marajo kakor za pretepe in popivanje, zaničujejo mlajše fante, ki so šele šolo zapustili. Olikani fantje pa naj ravno nasprotno navajajo svoje mlade tovariše k dobremu, naj jih prijazno sprejmejo v svoje kolo. To je omikano, krščansko in demokratično.

Zveza Orlov bo priredila 19 poučnih tečajev v času od 27. febr. do 8. maja. Tudi na Štajerskem bosta dva taka tečaja, za gornji del se začne tečaj v Mariboru dne 10. aprila, za Savinjsko dolino pa v Celju 8. maja. Kraji ob Savi se pa lahko vdeležijo tečaja v Radečah na Kranjskem.

Dekliški vrtec.

Lažnjivost — pekoča kopriva.
Povej mi, ljuba deklica, ali si se že kdaj zlagala? Povesiš oči — nič ne odgovoriš in rdečica te oblije. Nikar se ne boj, da ti porečem trdo besedo, ako mi poveš resnico. Saj prihajam k tebi s prijateljskim namenom, da ti pomorem, ako je v tvojem srcu skrit kak plevel. In izruvat hočemo, uničiti moramo to pekočo koprivo, ki ji je ime lažnjivost. Torej mi le zaupno odkrij vrtec svojega srca. In če mi porečeš: »Izrekla sem že velikokrat kako neresnico, včasih nehote, večkrat tudi nalašč, da, celo iz hudobnega namena« — vidiš mlada prijateljica, potem je ravno prav, da sve se našli v tem le kotičku »Našega Doma«! In zdaj te kar več ne spustim! Primem te za roko in s teboj stopim v duhu med tiste koprive, ki so te že spekle tolikokrat, opekle še tvoje sosedo, morda celo mater in očeta ter še duhovnega pastirja!

Vidiš, tem grdim koprivam zapri-

sežemo danes smrt! A zlahka ne bo šlo! Kopriva rada ne pozebe. Res, zato pa jo moramo izruvat, zatreti jo s koreninami vred! Da s koreninami! Kje pa tičijo korenine? Skrite so globoko v črni zemlji, torej le pogledjmo, kje? Kje so tedaj korenine laži?

Hočem, da me popolnoma umeješ — in zato te vprašam: Zakaj pa si govorila neresnico, deklica moja?

Jeli-da, tu je težko odgovoriti. Hočem ti pomagati. Kaj ne, materi si povedala neresnico, ko si jim hotela kaj utajiti, da bi se ne žalostili. Očetu si izrekla laž, ker si se bala njihove ostre besede. — Ko si kupila predragi robec za Veliko noč, ali preimenitno oblačilo o Božiču — ali — ali? Ti že veš, kaj mislim. Prijateljico si speljala na led, ker si se hotela pobahati s svojo pridnostjo; sosedo pa si se zlagala, ker veš, da ima hudi jezik, ji torej vsega po pravici povedati ne smeš. In tako gre naprej! To so vzroki lažnjivih

besed -- to so tedaj korenine žgočih kopriv! Pa kako jim priti do živega? Kako jih zatreti? Za vsako vrsto teh kopriv je treba celo posebej motike, da jo dobro izkopljemo, celo izredne spretnosti, pred vsem pa trdne volje.

Materi vselej resnico! Kako je to mogoče? Dekle ljubo, če hodiš po poti poštenosti, ne bode ti težko! Le eno skrivnost imajo in utajijo mlade deklice skrbnemu materinemu očesu. Le teh skrivnosti nikar! Nikar! Marsikateremu dekletu tiči taka skrivnost v globini duše ter jo peče in mori kakor razbejljeno železo v prsih, krog in krog pa je zagrajena s sečjo samih laži in neodkritosrčnosti. Svetujem ti: Nikoli ničesar ne stori in ne poželi, kar bi žalilo skrbno materino oko ali razjezilo varčnega očeta! Lahko ti bo to, ako se zavedaš, da te vsepovsod gleda božje oko, da nikjer nisi sama in da svojega Boga goljufati ne moreš, naj bi bila laž še tako skrbno zasnovana.

To je prva pot, po kateri se obvaruješ neresničnosti in to je zelo važno. A kako začeti, če se je lažnjivost že zajela v tvoje srce in so se koprive razrastle in vkoreninile prav globoko, da so postale slaba navada? Kakšne motike je treba tukaj? Tiste, ki ima dva rogljička ter se prime tudi najdrobnejših korenin. Pred vsem danes skleni, paziti na-se in stori vsako jutro sklep, da hočeš biti v vsaki besedi resnična do pičice. Ponovi ta svoj sklep, ko greš na delo med tovarišice in če kaj pripoveduješ — bodisi tudi najprostejša novica. Samo sebe poslušaj, da kje ne poveš kake besedice preveč. Kmalu se boš zasačila, da se jezičku kaj hitro spodrsne. Komaj se zaveš in že si kaj pretiravala; rečeš n. pr.: Sosedova Jerica je ves čas žlobudrala v cerkvi; v resnici pa si jo slišala le dvakrat, da je zinila kaj. Ali pa: Pri Boštjanovih so tako v nemar, da vedno puščajo otroke same doma; v istini pa si jih videla le enkrat brez nadzorstva. Mogoče se lotiš Kovačevega Janeza, ki se je trikrat na leto nalezal vina, ti pa ga že opravljaš kot hudega pijanca, ki nikoli trezen ni. — Torej

pazi na svoj jezik, to je prvi rogljiček naše motike.

In drugi rogljič naše motike — ta pa je oster! Če imaš kaj poguma, prijateljica mlada, se pa ustrašila ne boš. Glej: kakor hitro si zapazila, da si izrekla kaj neresničnega, takoj preklič, kaznuj svoj jeziček in reci: Zdaj sem se pa prena glila, ni bilo tako, temveč drugače. Ali pa: Zmotila sem se, stvar se je vršila tako. Pohvalim te že zdaj, deklica moja, da si tako pogumna in z močno dušo kaznovala svoj preurni jeziček. Le ga drži, primi ga v vajeti trdne volje in kaznuj brez usmiljenja, če ti je ušel! Zakaj bi ta majhni košček med zobmi uhajal, kakor je njemu drago, duša tvoja pa bi trpela. Ne, nikdar! Le začni in z moškim pogumom izvrši svoj sklep, angel božji te bo podpiral in zmaga bo tvoja. Ako se ti je kdaj posrečilo, poročaj tudi kaj in povej, ali želiš slišati kaj več,

Savinski.

Zastopnost. Ljube deklice! Ako ne bi g. urednik v štv. 4. »N. D.« na zadnji strani povdarjal, da bi se dekleta vzbudila, da ne bi bilo treba moškim pleti in okapati »dekliškega vrtca«, ne bi se še bila oglasila, kajti vem, da jih je mnogo razumnejših in izobraženejših od mene, da bi mnogo lažje kaj vzpodbudnega napisale, kakor jaz, vendar si dovoljujem poslati nekaj vrstic.

Ljube deklice! Priporočam vam mir in zastopnost med brati in sestrami. Pregovor pravi: Kjer pri hiši vlada božji mir, tam se ni treba bati hudega. In kdo dela nemir v hiši? Res, včasih tudi oče ali mati; a največkrat pa otroci sami. Zgodi se, da je pri hiši več otrok, tako da ne morejo biti vsi doma. Pa recimo, da ima kateri fant veselje do učenja, potem pa prosi očeta ali mater za vstop v šolo; drugi otroci pa se jeze zaradi tega, kajti šole danes stanejo mnogo denarja. A brez »muje« se ne obuje in brez potrebnega denarja človek nikamor ne pride. Torej deklice ljube, katere imate bratce, da imajo veselje do učenja ter imajo resen namen in trdno voljo, kdaj kaj pametnega postati, za vero in narod sedelovati, ne jih odvracati od šol, temveč

prigovarjati jim ter jim po svojih močeh tudi pomagati. Ne pa ravnati ravno nasprotno, kakor se mnogokrat kje zgodi, da če eden nekoliko več porabi kot drugi, pa se začnejo pričkati in ujedati, da je grozaj češ: ta bo toliko porabil, pa nič ne dela doma. Ne tako ravnati, ne, temveč misliti, da se vam bo enkrat s podvojeno močjo vračevalo; in se tudi res vračuje, ako si fanti na vso moč prizadevajo priti kralu do zaželenega cilja, drugi pa jim k temu pomagajo.

Oče in mati oslabita popolnoma, rada se iznebata težke butare, namreč da nehata biti oskrbovatelja posestva, kakor sta bila do sedaj. Sedaj pa se zopet začne prepir, eden hoče to, drugi to, tako da nazadnje že oče skoraj ne zna tako napraviti, da bi bilo za vse prav in mnogokrat se zgodi, da

po naključbi eden izmed njih več dobi kakor drugi; seveda, če bi eden mnogo več dobil kot drugi, bi že ne bilo prav, pa če je kakšna malenkost, pa se lahko potrpi. Na mnogih krajih pa je tako, da so večjidel vsi jednako razdeljeni, a si vendar vedno sponašajo, pri nekaterih se zaradi tega do smrti prepirajo in tolažijo. Oh kako je to žalostno! Kaj ni res?

Torej, ako hočemo, da bo vladar mir v naših hišah, ne sme v naših srcih vladati jeza in nevošljivost do naših bratov in sester, temveč prizadevamo si s krotkostjo, z ljubeznjivostjo in z mirnim življenjem delati mir in edinost v naših hišah. — Srčen pozdravček pošilja vsem čitateljem in dopisnikom »Našega Doma«

Dekle pri Savinji.

Govorniške vaje.

Bližnja priprava za govor. Izbira predmeta. O čem naj govorim, kaj naj povem, je pač zelo važno vprašanje? Pri bolj vajejnih govornikih je s tem že govor skoraj gotov, če si najde primerno snov. Kako mučno pa je, če n. pr. kdo mora priznati: danes popoldne bi moral govoriti, pa še ne vem kaj! Taki, v zadregi skrupucani govori malo koristijo poslušalcem, govorniku pa tudi ne delajo posebne časti.

Pri izbiri predmeta imej vedno pred očmi namen govora in ta je: koristiti poslušalcem, ne pa prodajati morda svojo učenost in zgovornost. Vprašaj se vselej: ali si bodo mogli poslušalci kaj povzeti iz mojega govora? Ali jim bo kaj hasnil, jih poučil, potolažil, vtrdil v dobrem, odvrnil od hudega, osrčil, ali vsaj razveselil, če je govor bolj zabaven? Predmet, ki si ga izbereš za snov svojega govora, bodi vselej praktičen t. j. primeren duševnemu stanju in potrebam tvojih poslušalcev.

Drugače boš govoril na zborovanju zrelih možakov, drugače pred svojimi mladimi tovariši, drugače pred fanti, drugače pred dekleti. Ker predmet mora biti praktičen, se treba varovati preveč splošnih besed, ki so podobne lepo pisanim mehurjem iz mila, ki se lepo vzdigujejo in kažejo na solncu krasne barve, pa se razpočijo in ne ostane nič. V tem oziru se mnogo greši, zato tudi vkljub mnogim govorom ni posebnega sadu. Ni dovolj n. pr. venomer ponavljati: fantje, bodimo navdušeni Slovenci, izobrazujmo se, organizujmo se i. t. d. S tem je še malo povedano. Treba stvar bolj na debelo prijeti, vprašati se treba, v čem obstoji narodna navdušenost, ali v tem, da se vozimo od veselice na veselico, tam pijemo in kričimo:

živeli Slovenci!? In v čem se naj izobrazujemo? Ali naj beremo francoske romane, same pripovedi o zakletih gradovih, ali se naj učimo grški in latinski? Vprašaj se, v čem obstoji potrebna izobrazba za kmetiskega fanta, za delavca, trgovca, rokodelca, hišno gospodinjino i. t. d.

Pri vsem našem izobraževalnem delu ne pozabimo nikdar, kar pravi stari rimski modrijan Seneka: *Potrebni reči ne vemo*, ker se nepotrebnih učimo. In zato se marsikomu lahko zgodi, kakor tistemu kmetiskemu fantu, ki je gnoj vozil na njivo, pa je med potom roman bral in se je tako vglobil v tiste gospodične in gospodiče v romanu, da je mimo svoje njive odpeljal gnoj!

Izobrazba naše kmetiske in delavske mladine, in tako tudi govori, naj se nanaša: 1. na lepo, spodobno obnašanje, dostojno govorjenje in ne surovo kvantanje; 2. na strokovno gospodarsko izobrazbo (pri kmetih živinoreja, poljedelstvo itd., pri obrtnikih razne nove iznajdbe, stroji itd.); 3. politično izobrazbo, da bo vsak vedel, kako se vlada občina, okraj, dežela, kakšne cilje imajo razne politične stranke itd.; 4. pravno izobrazbo, poznavanje najpotrebnejših postav, kako se delajo oporoke, pobotnice, dolžna pisma itd.; 5. zdravstveno izobrazbo, kako se varovati razlikih bolezni, streči bolnikom (posebno ženskem), pomagati v prvi sili, rabiti razna domača zdravila; 6. nekaj zgodovinske in zemljepisne izobrazbe, spoznati treba nekoliko zgodovino svoje fare in vasi, dežele, razmere kmetijstva, delavstva itd. v drugih deželah; 7. petje in glazbo.

Na te točke se naj nanašajo tudi govori. Pri govorih se je včasih treba ozirati tudi

na čas. N. pr. letos je 50 let, kar smo v Avstriji dobili ustavo l. 1860. Torej bo primerno poučiti ljudi, kako se je razvijala avstrijska ustava, kako so se vršile prve volitve itd.

Da ne prideš v zadrego zaradi snovi za svoj govor, kajti navadno človek tistega ne najde, kar išče, drži se naslednjega pravila: Napravi si zapisnik govorov, pa si ga deni na tak prostor, da ga ne boš zagožil.

Večkrat kaj bereš ali slišiš, porodi se ti v glavi pametna misel, ki bi se dala obdelati v posebnem govoru. Le hitro na papir ž njo! Kajti misel je kakor riba, zašvigne v glavi in se ti izmuzne, pa je več ne dobiš.

Zato učitelji govornišva priporočajo, naj imamo vsikdar pri rokah papir in svinčnik, kadar kaj beremo. Tako si sčasoma nabereš primerne snovi za svoje govore.

Obrambno delo slovenskih mladenk.

Predrage somišljenice!

Hvaležne smo lahko iz srca, da imamo tudi mi dekleta priliko na posebnih dekliskih shodih slišati, česar je treba nam za srečno bodočnost in česar našemu slovenskemu narodu. Veliko lepih misli in krasnih načrtov počiva tudi v dekliskih srcih, ki ljubijo Boga in dom. Eno tako misel bi vam rada danes razodela in sicer o obrambnem delu. Pokazala bi vam rada, kaj naj branimo, posebno mi slovenska dekleta in kako.

1. Pred vsem branimo svoje deklisko poštenje. Pošten glas seže v deveto vas. Same dobro veste, kateri so sovražniki našega poštenja. Kaj je dekle brez poštenja? Nesrečnica celo življenje. Ali ni to veliko veselje, velika sreča, ako si deklica lahko reče: O meni ne more živa duša povedati kaj hudega?! Ako pa kdo hoče oškodovati naše poštenje na ta ali drugi način, tedaj branimo svoj zaklad z odločno besedo, če to ne pomaga, se ustavimo z vsemi močmi. Bog in Marija ne zapustita v stiski verne, ponižne hčerke. Če bi treba bilo žrtvovati tudi življenje, žrtvujemo ga, samo da si ohranimo svoje poštenje, svojo nedolžnost. Resnica je in ostane: najmočnejša bramba za vsak narod je njegovo nepokvarjeno ženstvo.

2. Poleg lastnega poštenja pa moramo vedno braniti tudi poštenje slovenskega naroda. Sicer je majhen, a ni se nam ga treba sramovati. Tisočletna njegova zgodovina jasno pravi, da je naš narod po svojih junaških delih zaslužil, da živi in se krepi ter najlepše razvija še dandanes. Naj se li sramujemo, da smo hčerke slovenskega naroda? Ne in nikdar ne! Prav to je naš ponos in naša radost, da smo Slovenke. Zato pa, ako kdorkoli sramoti naš narod, zavrnimo ga neustrašno, najsi bo tujec ali domačin-odpadnik. Tako branimo slov. naroda poštenje.

Jezik naš, ki ga nas je mati naučila, je prelep božji dar, tako mil in blagoglasen. In vendar koliko zaničevanja in preganjanja mora prestati na vseh straneh! Tudi mi utegnemo naleteti na take zaničevalce, tedaj pa jim povejmo, kar jim gre in še svoj mili materni jezik ljubimo in govorimo s tem večjim veseljem. Zlasti pa nam naj bodo ljube in drage krasne, miloglasne naše slovenski pesmi, katerim tudi najbolj zagrizen tujec ne more odreči spoštovanja in občudovanja, kakor o tem priča zlasti romanje Slovencev v Marijino Celje. Naj torej ne bo nikdar v naših vrstah Slovenke, ki bi zametavala naš materni jezik in bi se sramovala ga govoriti, če se je naučila tujega jezika.

Naše mladenke mnogokrat pridejo daleč po svetu. Njih lepe lastnosti so vzrok, da si jih tujci žele v zakon. In katerakoli se vda tujcu, je za vedno izgubljena za slovenski narod. Priti mora čas, ko je ne bo zavedne Slovenke, ki bi podala svojo roko komur drugemu kakor le rojaku Slovincu. Na tisoče ljudi vedno izgubi naš narod skoraj vsako leto po ženitvah s tujci in to je ogromna škoda. Nemka, ki vzame Slovence, vzgoji svoje otroke nemški — in Slovenka, ki se poroči z Nemcem, žalibog tudi vedno nemški, ker ima žal naš narod veliko, veliko nezavednih mladenk, ki ne poznajo slovenskega rodoljubja. Drugače ravnavo rodoljubne Poljanke. Ako pridejo po možitvi v nemško rod-bino, vsaka postane poljska.

3. Zlasti pa rade sodelujmo povsod, kjer se gre za obrambo našega jezika, naše slovenske zemlje, naših slovenskih mej. Navál posebno Nemcev na slovenske kraje je naravnost silovit. O tem priča glasno Sent Ilj v Slov. goricah. V teku enega leta si je tam nakupilo posestev 30 nemških luteranskih družin iz nemškega cesarstva. Za visok denar so naši ljudje žalibog prodali svoja posestva tujcem, kar bi Slovenec ne smel nikdar storiti. Namen naših sovražnikov je očividni. Oni hočejo naš narod izpodrinuti, ponemčiti in poluteraniti. Jeli katera mladenka med nami, ki bi ne sočutila z ubogimi našimi brati in sestrami na naših mejah, pa bi jim ne prihitela na pomoč? Rade torej po svojih močeh podpirajmo obmejne Slovence, da bodo trdno stali, da se ne skrči naša mala, a krasna slovenska domovina.

Drage sestrice! Bodimo torej vse dni svojega življenja zavedne, rodoljubne Slovenke, branimo svoje poštenje, branimo poštenje in čast našega milega slov. naroda in krepko sodelujmo pri obrambi naše domovine, zlasti naših mej. Zato pa:

Kvišku bratje, kvišku sestre

V obrambo naših rodni mej.

Ni pedi več naše zemlje

Tujec ne dobi odslej!

Društveni glasnik.

Blače ob Zili na Koroškem. Mili »N. D.«! Veliko prijateljev imaš po širni slovenski domovini.

Prijatelj in učitelj si posebno za odraslo mladino. Zbujaš in zbiraš jo okoli sebe in jo s

svojimi zlatimi nauki navdušuješ za vse dobro, posebno pa za ljubezen do sv. vere in do naše preganjane, a vendar življenja polne slovenske domovine. Ti nas učiš: Ljubite sveto vero in svoj narod in prav imaš. Tako tudi pravimo mi Blačani, katerem si se skazal v zadnjem času tudi dobrega in zanesljivega prijatelja. Tvoj rojstni kraj je sicer daleč od nas, tam doli na zelenem Štajerskem, a vedi, Tebe poznamo tudi pri nas. Saj prihajaš tudi k nam vsakih 14 dni redno v 23 rumenih oblačilih. Za 2 revni kronici pa tudi rad prideš, kamorkoli te kdo pokliče. Le prihajaj rad skozi celo leto in ne hoti iti več iz Blač in iz nobene hiše, kjer si že našel toplo prenočišče. Le glej, da te spoznajo počasi tudi še drugi v naši konjerejni vasi, da kakor nam tudi njim postaneš prijatelj in učitelj. Pri nas sicer še ne boš našel kakšnega izobraževalnega društva, ali kake mladeniške in dekliske zveze, pa saj tak veš, kar še ni, se vse lahko še zgodi. Če so mogli drugi se močno in tesno zvezati za sv. krščansko vero in za mili naš slovenski jezik, bomo mogli tudi mi. Ti pa nam do tedaj pomagaj, nas uči, razveseljuj in vнемaj za vse dobro in blago. Za zdaj enkrat torej: Ti za nas in mi za Te! Pa veliko uspehov pri Tvojem delu! Pozdrav od koroške-slovenske meje!

Središče. Naša Marijina družba že obstoji devet let, pa od lanskega leta res zelo napreduje. Dne 13. februarja je bil za našo Marijino družbo zelo vesel in spomina vreden dan. Popoldan smo imele zborovanje, pri katerem so nas naš gospod predsednik prav lepo poučili, kako moramo dolžnosti svojega stanu izpolnjevati. Pripovedovali so nam že večkrat, kak po drugod že imajo vse polno odsekov in tudi govorov pri zborovanju. Tudi mi smo imele ta dan dva lepa govora, katera sta napravila v družbi veliko veselje. Zdaj vemo, da imamo tudi mi v družbi taka dekleta, ki vejo res nekaj lepega, zanimivega iz za nas poučnega povedati. Jožefa Klobučar nas je opozorila na razne napake n. pr. domač prepir, Alojzija Goršič pa je govorila o bedi misijonarjev v Afriki. Želim pa tudi celi družbi, da bi se vedno borila za slovensko in nebeško domovino, ker se mnogo sovražnikov zaganja v njo, pa upamo, da nam ne bodo mogli škodovati ne na duši in tudi ne na telesu, ker pod varstvom Marijinim trdno stojimo. Mnogo sreče in blagoslova naši Marijini družbi!

Mladenka iz Središča.

Hoče. Dne 30. januarja t. l. je tukajšnje izobraževalno društvo priredilo šaloigro: »Pri gospodi«. Igrala so jo hčoka dekleta, in sicer tako izborna, da se občinstvo ni moglo dovolj načuditi zmognosti spretnih igralk. In z burnim ploskanjem jim je izrazilo svojo občno zadovoljnost. Dasi se je igra igrala dvakrat, so mnogi želeli, naj se kmalu še enkrat ponavlja. Vse igralke brez izjeme so se svojih ulog imenitno naučile in je ravno tako tudi prednašale. Zlasti je imponirala občinstvu služkinja Marija Zagodnik, Mecona po domačem, ker je štajersko-kranjsko obmejno narečje iz-

vrstno pogodila. Torej vsa čast hčokim dekletom! Le naprej tako!

Slivnica pri Celju. Na občnem zboru bralnega društva smo z zanimanjem sledili poročilu o delovanju društva v preteklem letu. O mladinskih podučnih shodih je »Naš Dom« že poročal. Društvo je priredilo dve veselici v velikem slogu (s sodelovanjem dijaštva); odborovih sej je bilo pet. Dohodkov je bilo K 122-35, izdatkov pa K 134-63. Knjig šteje 229, prebralo se jih je 505. Časniki so bili razporejeni: 11 Gospodarjev, 5 Naših Domov, 2 Domoljuba, 2 Bogoljuba, 2 Kmetovalca, 6 Glasnikov najsv. Src, 3 Straže, Mladost, Cvetje, Zlata Doba, Primorski list, Mir, Salezijska poročila. Občni zbor sam je imel mičen vspeled: po omenjenih poročilih društvenega odbora so priprosti fantje in dekleta, pa tudi dijak zbrano občinstvo vнемali za odločnost v verskih in narodnih zadevah. Proč s polovičarstvom v krščanstvu! (Podgoršek). Podučno in res zabavno berivo v roke! (Pavlič). Proč s slabim berivom! (Mima Vrečko). Proč s Slovincem prirjeno postupljivostjo napram privandranemu tujcu! To vprašanje je temeljito obdelal Ljudevit Poljanec od Sv. Antona v Slov. gor. Čuli smo prednašati dve pesmici, eno posvečeno dekletom (Mar. Vodeb), eno pa fantom (Jože Lipovšek). Al. Cmok je vabil v imenu odbora na novo k skupnemu ognjišču vseh dobromislečih, k vstopu v bralno društvo; priglasilo se jih je takoj nad 40. Odbor je ostal star z g. Jurjem Jagodič na čelu.

Sv. Peter pri Mariboru. 20. svečana je imela naša dekliska zveza svoje prvo mesečno zborovanje. Meseca prosinca smo ga namreč nadomestile s šaljivo igrico: »Čašica kave« in z mično spevoigro »Minkine uganke«. Shoda se je udeležilo prav mnogo mladenk. Vč. g. predsednik so ga otvorili s pristrčnim pozdravom in nam podali natančen pregled o delovanju našega društva v pretečenem letu. Uvrstili so v govor pretresljiv nekrolog treh v isti dobi umrlih družbenic, zlasti veleizgledne Marije Fras. Prišlo je še nekaj drobnih, prostih nasvetov na razgovor, potem pa se je zaključilo veselo zborovanje.

Pismo v Švico. Ne vem kako bi začel, ne vem, kako bi rekel in zapisal. Povprašal in poizvedel sem po Vas g. P. H. K., ki ste pisali par pisem iz Švice in ki nekaj tam na visoki šoli študirate. Ne zamerite gospod, da Vam pišem! Vesel sem bil Vaših pisem in vedno sem rad prebral Vaša poročila od tam. A ker v »Našem Domu« v novi obleki in obliki nisem našel nič iz Švice, bi Vas prosil, da nam mladim tu in tam še zanaprej kaj sporočite. Pišite kaj in nam povejte, kaj delajo tam mladeniči, kako se združujejo in organizirajo. Ali imajo kak list, kakor imamo mi slovenski mladeniči in mladenke »Naš Dom«? Ako ste preč. g. dobili in brali prvo številko prenovljenega N. D., ste gotovo veseli. Mi tu se ga bomo oklenili in delali na to, da bo v naših vrstah vedno večje število. Mi mladi gremo naprej! Vas lepo pozdravi Vaš Franček.

Cenjenim naročnikom!

Mnogi so si na dopisnici naročili »Naš Dom«. Dobili so nato položnice, da nam pošljejo naročnino. Večina se jih je temu že odzvala, a nekateri še dozdej niso poslali naročnine. Tiste, ki so si list letos na novo naročili, a še niso dozdej nič plačali, opozarjamo, da naj vsaj en del naročnine pošljejo, kajti drugače se ne morejo smatrati za resne naročnike in se jim bo list odzdej znanprej ustavil.

Stare naročnike vljudno prošimo, da naročnino prejkoprej poravnajo. Tistim naročnikom, ki lista še nimajo plačanega popolnoma do konca pretečenega leta 1909., se bo list ustavil s 1. aprilom, ako do takrat zaostale naročnine ne bodo še poravnali. Pozivljamo jih torej, naj kmalu plačajo zaostalo naročnino, da se dološljanje lista ne bode prekinilo.

Nabrane znamke v korist obmejnih Slov.

R. Pliberšek: 47 avstrijskih, 4 bosenske, 3 ogrske, 9 ameriških, 2 ruski, 1 srbsko, 3 italijanske, 7 bavarskih, 2 švicarski, 1 belgijsko, 1 dansko in 1 rumunsko.

I. Perger: 635 avstrijskih, 100 madžarskih, 130 nemških, 14 bavarskih, 160 francoskih,

24 bosenskih, 20 nizozemskih, 17 italijanskih, 9 angleških, 4 ameriške, 1 belgijsko.

Franc Smerkej, Bizeljsko: 193 avstrijskih, 9 madžarskih.

Lamprecht Antonija: 300 avstr., 5 ogrskih, 7 švicarskih, 5 bavarskih, 3 nemške, 2 bosenski, 1 laško, 1 ameriško.

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.

Uredniški pogovor.

»Ta šmentani urednik! Tisto mi je vse izpustil, kar sem si sam namislil, le tisto mi je pustil, kar sem iz knjig prepisal!« Tako smo pred več leti slišali tožiti dopisnika nekega slovenskega lista. — Neusmiljen človek je pač urednik! Kar dopisnik v potu svojega obraza spravi na papir, on z eno potezo svojega strašnega peresa vniči. To oblast imajo vsi uredniki in jim prinese večkrat hudo zamero. Listu in čitateljem pa je ravnanje strogega urednika v korist. Kakor je polž zavit v svojo kočico, tako je več ali manj vsak pisatelj zaljubljen v svoje mišljenje. Urednik pa stoji na višjem stališču, on je odgovoren pred javnostjo za svoj list, on ima pred svojimi očmi vse svoje naročnike, nad svojo glavo pa meč državne oblasti, ki se kaj lahko sproži in pade nanj.

Ne jezite se tedaj nad ubogim urednikom, če včasih mora izpolniti svojo bridko dolžnost ter s svojim peresom zasegne v Vaš spis. Za mlade pisatelje je to mnogokrat v dvojnem oziru dobro. Kdor se spusti na pisateljsko polje, mora znati sam sebe zatajevati, mora včasih ponižno pripoznati, da se je zmotil, se mora dati od drugih poučiti. Kdor se ošabno in trmasto drži vsake svoje misli in besede, tak ne služi resnici, ampak svojemu napuhu, svoji nečimernosti. Tako Vam torej urednik večkrat da priložnost, da se vadite, mirno prenašati sodbo. Iz tega se pa še lahko naučite kaj drugo.

Sedanji urednik »N. D.« je bil tudi nekdanji mlad, neizkušen začetnik v pisateljevanju. Pošiljal je spise v razne liste in marsikaj so mu uredniki spremenili. On pa si je mislil: urednik bo že bolje vedel, kakor jaz, ki sem šele začel pero sukati. In pazil je natančno, kakšne reči urednikom ne ugajajo, kako se morajo vrstiti besede v stavkih, kakšne oblike niso pravilne, kje se delajo vejice, podpičja, pike in drugo tako smetje. Pri tem se je mnogo naučil. Tako ravnajte tudi Vi. Tedaj bo dopisovanje v »N. D.« za Vas, mlade, tudi šola.

Ko je urednika prvokrat obšla skušnjava, da bi pisal v časnik, ga je silno mučilo vprašanje: kako neki mora biti rokopis napravljen, da najde milost pri uredniku? Če bi tudi Vas koga strašilo to vprašanje, mu povemo to-le:

1. Urednik ne zahteva finega papirja, kakor je potreben pri prošnjah na razne oblasti. Vzemi papir, kakšnega imaš, samo takšnega ne jemlji, ki zaliva črke, ker se potem rokopis ne da brati.

2. Najboljše storiš, če polo papirja preganeš dvakrat, tako da dobiš 4 liste iz ene pole. Rabiš tudi lahko pri manjših dopisih navadni papir za pisma. Zapomni si pa: a) ob straneh pusti malo prostora, da se lahko kaj dostavi ali popravi; b) piši samo, na eno stran, druga, nasprotna, naj ostane prazna. To je dobro za stavca, da mu ni treba obračati listov, in če je sila, se listi lahko razrežejo in dajo v delo več stavecem. Tudi sebi prihraniš s tem precej časa in truda. Ko spis zgotoviš, zapaziš, da to ali ono ni prav. Če imaš popisano le eno stran, jo vržeš proč in hitro spišeš drugo, ali pa dotični kos odrežeš in prelepiš čisti papir ter nanj napišeš, kar se ti zdi boljše. — Če pa popišeš obe strani, moraš vse skupaj še enkrat pisati. Škoda za čas in papir. — Ostanite zdravi do prihodnje številke, spomladansko solnce, ki se nam obeta, naj prinese nove misli uredniku in dopisnikom.